

El pis com a solució de l'accés a l'habitatge?

L'exposició "Pis Pilot. Medellín-Barcelona" que el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona acull fins al 25 d'octubre, aborda la problemàtica sobre l'accés a l'habitatge a Medellín i Barcelona. La mostra també es pot visitar actualment al Museu d'Antioquia a Medellín.

Reportatge de Nil Cañellas

L'exposició del CCCB, coordinada i realitzada per l'alcaldia de Medellín, el Museu d'Antioquia i el centre cultural mateix, té l'objectiu de provocar i promoure un debat sobre la responsabilitat col·lectiva amb relació al dret a l'habitatge. La mostra es troba articulada a través del problema de l'habitatge, aquest mateix com a solució i les conclusions reformar, cohabitar i cooperar. Tot això, però, vist des de diferents àmbits com l'acadèmic, l'econòmic, el de l'activisme social o l'artístic.

L'habitatge com a problema

"Tantes semblances hi ha entre Barcelona i Medellín, per fer-ne una exposició al voltant de l'habitatge?" Aquesta és, sense dubte, la primera pregunta que molts es faran abans de visitar-la. Però, realment, hi ha aspectes que assimilin la ciutat mediterrània amb la capital del departament d'Antioquia a Colòmbia? La resposta és clara: sí. De fet, el primer audiovisual que obre la mostra ja posa el visitant en context. S'hi parla de

les diferents similituds que hi ha entre ambdues ciutats, es fa una trajectòria al voltant de la seva llarga relació de cooperació, alhora que es posa de manifest la voluntat de les ciutats d'apostar per l'espai públic.

De totes les semblances, en destaquen sobretot les geogràfiques. Les dues ciutats es troben situades en zones on la fisonomia del paisatge els ha impedit estendre's. Medellín per la vall d'Aburrá i Barcelona per Collserola i el Mediterrani. A més, totes dues comparteixen la mateixa importància dins del seu país, ja que Medellín es podria considerar la segona capital del país després de Bogotà, així com Barcelona respecte a Madrid. Però les similituds encara van més enllà, ja que les dues ciutats són conegudes actualment per una clara proposta d'equipament i accessibilitat als seus barris més marginals, alhora que fomenten aquesta transformació apostant clarament per l'espai públic.

L'audiovisual finalitza amb el plantejament dels nous reptes als quals es pretén donar una resposta en la segona secció de la mostra. Aquests reptes es troben visualment explicats en una instal·lació conformada per diferents portes.

En aquesta instal·lació el visitant adverteix ràpidament fins a quin punt els problemes que afecten l'habitatge a Barcelona són compartits per Medellín. Cada una d'aquestes portes fa visibles les dades en relació amb diferents problemàtiques compartides per Medellín i Barcelona, però també per altres àmbits geogràfics. De tots els problemes exposats, en destaquen el dels desnonaments, l'accés a l'habitatge i el preu, la pobresa energètica i les tipologies de la llar.

És una instal·lació encara més gràfica que l'audiovisual, perquè el visitant hi pot comprovar amb dades que els reptes als quals s'enfronten ambdues ciutats són compartits.

Solucions possibles

La segona part de l'exposició se centra a agrupar les diferents propostes elaborades per diferents agents. Així, hi podem trobar projectes elaborats per agències de l'administració pública, d'altres per equips de recerca acadèmica i iniciatives impulsades per la mateixa societat civil. Tot i que la valoració de les diferents propostes no sigui unànime, totes tenen la seguretat d'haver-se posat en pràctica i que se n'hagi comprovat la viabilitat.

De totes les propostes presentades, n'hi ha diverses que en comptes de presentar una solució físicament palpable, pretenen provocar un debat al voltant d'aspectes que influeixen directament en la situació de l'habitatge a Medellín i Barcelona. Parlem clarament de temes com el de l'ocupació de pisos o el de la "gentrificació". De fet, aquest últim és el que motiva "Gentrificació no és un nom de senyora". En la proposta realitzada per col·laboradors locals i voluntaris de diferents perfils, s'analitza la problemàtica sorgida arran dels processos de transformació urbana que comporten que la població originària d'un barri deteriorat i amb alts indicis de pobresa, es vegi desplaçada progressivament per una altra d'alt nivell adquisitiu; tot això, conseqüència directa dels programes de requalificació d'espais urbans. Una proposta que es serveix de casos com el del barri de Ceares a Gijón –amenaçat per Viesques, un nou barri amb més poder adquisitiu–, per exemplificar com la l'especulació immobiliària continua afectant molts països (també es presenta l'exemple del barri Da Luz de São Paulo, a Brasil).

En una línia semblant, es presenta la proposta "Cohabitar" de l'Associació de Veïns i Amfitrions de Barcelona i l'empresa Airbnb, especialitzada en lloguers estacionals. L'objectiu és el de promoure la pràctica de compartir la pròpia llar amb visitants estrangers. D'aquesta manera, l'habitatge en si es converteix en una eina de connexió entre persones a nivell local i internacional.

Dins de les propostes que, a banda de promoure un debat, presenten un resultat palpable, en destaca el de "Masoveria urbana". Amb aquest, es posa de manifest que les possibilitats de poder adquirir un habitatge no obliquen necessàriament a un lloguer o a la compra d'un immoble. Parteixen d'una realitat que va existir, la dels masovers. Aquests arribaven a un contracte amb el propietari del mas, en què a canvi del manteniment podien gaudir



Les propostes pretenen donar solució i promoure un debat sobre les dificultats que presenta l'accés a l'habitatge.

d'allotjament i d'una part de la collita. Una proposta que es veu exemplificada amb el projecte dut a terme per la Masoveria Urbana per la Llar Alternativa –M.U.L.A.– en una casa del barri barceloní de Can Baró.

Del volum total de propostes que es presenten al CCCB –més d'una quarantena–, n'hi ha onze que provenen directament de Medellín; i de la mostra present al Museu d'Antioquia, n'hi ha dotze provinents de Barcelona. Una clara mostra de l'esforç d'ambdues ciutats per impulsar un intercanvi de coneixement i experiència sobre l'habitatge.

Reformar, cohabitar i cooperar

L'exposició finalitza amb un audiovisual en el qual es resumeixen quins són els principals reptes a què les dues ciutats protagonistes s'han d'enfrontar, s'analitzen les diferents possibles solucions i es recorda, sobretot, que la ciutat és una construcció que ens afecta a tots.

Una mostra que posa de manifest fins a quin punt és la mateixa societat civil la que acaba impulsant els projectes més intel·ligents i beneficiosos, a través d'un teixit de cooperació que es fa necessari avui dia. ●